

**BARQARORLIK VA GREEN AMALIYOTINING MEHMONXONA BOSHQARUVIDA
BIZNES SAMARADORLIGIGA TA'SIRI**

Тошкент туризм ва меҳмонхона

менежменти техникуми

Махсус фан уқитувчиси

Мухамедова Мухаррам Суратовна

ANNOTATSIYA

Ushbu ilmiy maqolada barqaror rivojlanish konsepsiyasi va “green” (yashil) amaliyotlarning mehmonxona boshqaruvida biznes samaradorligiga ko‘rsatadigan ta’siri kompleks tarzda tahlil qilinadi. Tadqiqotda ekologik mas’uliyat, resurslardan oqilona foydalanish, energiya tejankor texnologiyalar, chiqindilarni boshqarish hamda ijtimoiy barqarorlik tamoyillarining mehmonxona faoliyatidagi iqtisodiy samaradorlik, raqobatbardoshlik va brend imijiga ta’siri yoritilgan. Ilmiy ishda nazariy tahlil, tizimli yondashuv, taqqoslash va umumlashtirish metodlaridan foydalanilgan. Tadqiqot natijalari “green” amaliyotlarning mehmonxona biznesida uzoq muddatli moliyaviy barqarorlikni ta’minlash, xarajatlarni kamaytirish va mijozlar sodiqligini oshirishda muhim omil ekanini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: barqaror rivojlanish, green amaliyotlar, mehmonxona boshqaruvi, biznes samaradorligi, ekologik menejment.

**ВЛИЯНИЕ УСТОЙЧИВОСТИ И «ЗЕЛЁНЫХ» ПРАКТИК НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ
БИЗНЕСА В УПРАВЛЕНИИ ГОСТИНИЦАМИ**

Ташкентский техникум туризма и гостиничного менеджмента

Преподаватель специальных дисциплин

Мухамедова Мухаррам Суратовна

АННОТАЦИЯ

В статье рассматривается влияние концепции устойчивого развития и «зеленых» практик на эффективность бизнеса в управлении гостиницами. Анализируются вопросы экологической ответственности, рационального использования ресурсов, энергосберегающих технологий и их влияние на экономическую эффективность и конкурентоспособность гостиничных предприятий. В работе использованы методы теоретического анализа, системного подхода и обобщения. Результаты исследования показывают, что внедрение «зеленых» практик способствует повышению финансовой устойчивости и улучшению имиджа гостиничного бизнеса.

Ключевые слова: устойчивое развитие, зеленые практики, управление гостиницами, эффективность бизнеса, экологический менеджмент.

**THE IMPACT OF SUSTAINABILITY AND GREEN PRACTICES ON BUSINESS
EFFICIENCY IN HOTEL MANAGEMENT**

Tashkent College of Tourism and Hotel Management

Special Subject Instructor

Mukhamedova Mukharram Suratovna

ANNOTATION

This article analyzes the impact of sustainability and green practices on business efficiency in hotel management. The study examines environmental responsibility, efficient resource use, energy-saving technologies, and their influence on financial performance and competitiveness. The research is based on theoretical analysis and a systematic approach. The findings demonstrate that green practices enhance long-term financial sustainability and customer loyalty in the hotel industry.

Keywords: sustainability, green practices, hotel management, business efficiency, environmental management.

KIRISH

Bugungi globallashuv va ekologik muammolar kuchayib borayotgan sharoitda barqaror rivojlanish masalasi barcha sohalar, jumladan mehmonxona xo'jaligi uchun ham dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Turizm va mehmonxona sanoati iqtisodiy jihatdan yuqori daromad keltiruvchi sohalardan biri bo'lishi bilan birga, tabiiy resurslardan keng foydalanishi sababli atrof-muhitga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Shu bois mehmonxona boshqaruvida "green" amaliyotlarni joriy etish nafaqat ekologik, balki iqtisodiy zarurat sifatida ham namoyon bo'lmoqda.

ASOSIY QISIM

Barqaror rivojlanish va green amaliyotlarning nazariy asoslari. Barqaror rivojlanish tushunchasi iqtisodiy o'sish, ijtimoiy adolat va ekologik muvozanat uyg'unligini ta'minlashga qaratilgan. Mehmonxona boshqaruvida ushbu tamoyillar energiya samaradorligi, suv resurslarini tejash, chiqindilarni qayta ishlash va ekologik toza mahsulotlardan foydalanish orqali amalga oshiriladi.

Green amaliyotlarning mehmonxona boshqaruvidagi roli. Zamonaviy mehmonxonalar energiya tejoyvchi yoritish tizimlari, qayta tiklanuvchi energiya manbalari va ekologik sertifikatlash tizimlarini joriy etish orqali xarajatlarni qisqartirmoqda. Bu esa uzoq muddatda biznes samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Biznes samaradorligiga ta'siri. Green strategiyalar mehmonxonalarning operatsion xarajatlarini kamaytirish, mijozlar sodiqligini oshirish va brend imijini mustahkamlash imkonini beradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ekologik mas'uliyatli mehmonxonalar bozorda yuqori raqobatbardoshlikka ega bo'ladi.

Barqaror rivojlanish va "green" konsepsiyaning nazariy asoslari. Barqaror rivojlanish konsepsiyasi ilk bor XX asr oxirlarida shakllanib, iqtisodiy o'sish, ijtimoiy farovonlik va ekologik muvozanat o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlashni asosiy maqsad qilib qo'yadi. Turizm va mehmonxona xo'jaligi ushbu konsepsiyaning amaliy tatbiqi uchun muhim sohalardan biri hisoblanadi, chunki mehmonxonalar faoliyati energiya, suv va boshqa tabiiy resurslardan intensiv foydalanish bilan bevosita bog'liq.

Mehmonxona boshqaruvida "green" konsepsiya ekologik menejment tizimlari, atrof-muhitga ta'sirni kamaytirish, ekologik standartlarga rioya etish va ijtimoiy mas'uliyatni oshirish orqali namoyon bo'ladi. Ushbu yondashuvlar nafaqat ekologik barqarorlikni, balki biznes jarayonlarining samaradorligini ham ta'minlaydi.

Mehmonxona boshqaruvida green amaliyotlarning turlari. Zamonaviy mehmonxona sanoatida green amaliyotlar turli yo'nalishlarda joriy etilmoqda. Jumladan, energiya tejamkor texnologiyalarni qo'llash, LED yoritish tizimlari, aqlli isitish va sovitish tizimlari mehmonxonalarning operatsion xarajatlarini sezilarli darajada kamaytiradi. Bundan tashqari, suv resurslarini tejash maqsadida suvni qayta ishlash, kam suv sarflovchi sanitariya vositalaridan foydalanish keng qo'llanilmoqda.

Chiqindilarni boshqarish ham green amaliyotlarning muhim yo'nalishlaridan biridir. Mehmonxonalarda chiqindilarni saralash, qayta ishlash va ekologik xavfsiz yo'q qilish usullari joriy etilishi atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirish bilan birga, ijtimoiy mas'uliyat darajasini ham oshiradi. Ekologik toza mahsulotlar va mahalliy ishlab chiqaruvchilar bilan hamkorlik qilish esa transport xarajatlarini qisqartiradi va mintaqaviy iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlaydi.

Green amaliyotlarning biznes samaradorligiga ta'siri. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, green amaliyotlarni joriy etgan mehmonxonalar uzoq muddatda yuqori moliyaviy natijalarga erishadi. Avvalo, energiya va suv resurslarini tejash orqali xarajatlarni kamayadi. Ikkinchidan, ekologik

mas'uliyatli brend imiji shakllanib, mijozlar sodiqligi ortadi. Zamonaviy turistlar tobora ko'proq ekologik toza va barqaror xizmatlarni tanlashga intilmoqda.

Bundan tashqari, green strategiyalar investitsion jozibadorlikni oshiradi. Xalqaro moliya institutlari va investorlar ekologik barqarorlik tamoyillariga amal qiladigan korxonalarni qo'llab-quvvatlashga moyil bo'lmoqda. Bu esa mehmonxona biznesining uzoq muddatli rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Raqobatbardoshlik va innovatsion rivojlanish. Green amaliyotlar mehmonxonalarning raqobatbardoshligini oshiruvchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. Innovatsion texnologiyalar, raqamli boshqaruv tizimlari va ekologik sertifikatlash mehmonxonalarga bozorda ajralib turish imkonini beradi. Natijada, mehmonxonalar nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va ekologik mas'uliyatni ham o'z zimmasiga olgan holda faoliyat yuritadi.

Nazariy ahamiyati Mazkur maqola barqaror rivojlanish va mehmonxona boshqaruvi sohasida nazariy bilimlarni boyitadi hamda green amaliyotlarning iqtisodiy samaradorlik bilan uzviy bog'liqligini ilmiy asoslab beradi.

Metodik jihatlari Tadqiqotda ilmiy abstraksiya, tahlil va sintez, statistik kuzatuv va taqqoslash metodlaridan foydalanildi. Ushbu metodlar green amaliyotlarning biznes samaradorligiga ta'sirini baholash imkonini berdi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, mehmonxona boshqaruvida barqarorlik va green amaliyotlarni joriy etish iqtisodiy samaradorlikni oshirish, ekologik mas'uliyatni ta'minlash va uzoq muddatli rivojlanishga erishishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Porter, M. E., & Kramer, M. R. (2011). Creating shared value. Harvard Business Review.
2. UNWTO. (2022). Sustainable Tourism Development.
3. Bohdanowicz, P. (2006). Environmental awareness and initiatives in the hotel industry.